

DREEFSCHOOL

We doen het samen: elk kind is van iedereen

Protocol ongewenst gedrag

April 2023

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2
Wat is ongewenst gedrag op de Dreefschool?	3
Ongewenst gedrag	3
Cool down formulier	3
Anti-pestprogramma Dreefschool	4
Pesten, wat is dat?	4
De preventieve aanpak op de Dreefschool	5
Signalering van pestgedrag	5
Handelen bij pestgedrag	6
Procedure ongewenst gedrag	7
Stappenplan ongewenst gedrag.....	8
Bijlage	9
Cool Down formulier	9
Protocol time-out, schorsen en verwijderen TWijs	14

Wat is ongewenst gedrag op de Dreefschool?

Ongewenst gedrag

Een leerling vertoont ongewenst gedrag waardoor medeleerlingen en/of medewerkers zich op school niet meer veilig voelen, omdat de leerling:

- fysiek geweld gebruikt,
- pest,
- treitert,
- misbruik maakt van macht,
- bedreigt,
- chanteert,
- scheldt,
- agressief gedrag vertoont,
- discrimineert,
- aanwijzingen van leerkrachten en/of schooldirectie negeert, of
- zich schuldig maakt aan vandalisme.

Cool down formulier

Op de Dreefschool gebruiken we het cool down formulier om inzicht te krijgen in het gedrag van de leerling, die opvallend en/of ongewenst gedrag laat zien. Door middel van het invullen van het cool down formulier krijgt de leerling tijd en rust om op het eigen handelen te reflecteren en emoties te reguleren. De leerkracht gaat met de leerling in gesprek middels de vragen op het formulier en maakt samen met de leerling afspraken over het gewenste gedrag. Deze afspraken worden op het formulier vastgelegd.

Wanneer het ongewenst gedrag betreft, neemt de leerling het cool down formulier mee naar huis om met ouder(s) te bespreken en neemt het formulier ondertekend door ouder(s) de volgende dag mee naar de leerkracht. Wij kiezen er als school voor om op dit moment de leerling zelf de verantwoordelijkheid te geven het cool down formulier met ouders te bespreken.

Anti-pestprogramma Dreefschool

Binnen de Dreefschool streven we naar een pedagogisch klimaat, waarin elk kind zich in alle veiligheid optimaal zou moeten kunnen ontwikkelen. Leerkrachten bevorderen dit door kinderen positief te benaderen en te benoemen welk gedrag wenselijk is.

Op de Dreefschool streven we de volgende principes na:

- Binnen de school heerst er rust.
- We doen het samen, elk kind is van iedereen.
- We benaderen elkaar op een positieve en respectvolle manier.

Het komt voor dat een kind zich onveilig voelt op school. Dat kan bijvoorbeeld doordat hij/zij gepest wordt. Het is te allen tijde belangrijk dat er binnen de school een duidelijk beleid wordt gevoerd om pestgedrag te voorkomen. In dit protocol staat beschreven wat wij binnen de Dreefschool doen om pesten te voorkomen.

Pesten, wat is dat?

Het is belangrijk om het verschil tussen plagen en pesten duidelijk te benoemen.

We spreken over plagen wanneer kinderen aan elkaar gewaagd zijn en het gedrag een uitnodigend karakter heeft om iets terug te doen op een onschuldige manier. Het wordt door geen van de betrokkenen als bedreigend ervaren. Bij plagen is sprake van de pedagogische waarde: door elkaar uit te dagen leren kinderen om met conflicten om te gaan.

Pesten betreft gedrag met de intentie om een ander te kwetsen en/of onder druk te zetten, vaak voor een langere periode. Er is meestal sprake van een machtsverschil tussen de pester(s) en de leerlinge die gepest wordt.

De preventieve aanpak op de Dreefschool

"We doen het samen, elk kind is van iedereen"

Rots en Water

Gedurende het schooljaar wordt er in alle groepen Rots en Watertraining gegeven, waarin het begrip voor het sociaal emotioneel functioneren van de kinderen voor zowel zichzelf als voor anderen wordt bijgebracht. Vanaf groep 3 t/m 8 wordt pestgedrag als ongewenst gedrag expliciet besproken. De lessen worden ééns per drie weken gegeven door een gespecialiseerde trainer. Daarnaast geven de leerkrachten wekelijks een Rots en Waterles.

Rots staat symbool voor: sterk zijn voor jezelf.

Water staat voor: meebewegen met een ander.

De Rots en Watertraining leert de leerlingen soms sterk te zijn als een rots en soms zacht (meegaand) als water. Leerlingen leren om hier een balans in te vinden. De training richt zich op bewustwording van eigen kracht, eigen mogelijkheden en het vermogen om met anderen samen te spelen en samen te werken. Daarnaast leren kinderen dat ze keuzes kunnen maken in eigen handelen en verantwoordelijk zijn voor hun eigen keuzes.

Gouden Weken

De leerkracht bespreekt met de leerlingen de algemene afspraken en leefregels van de school aan het begin van het schooljaar. De eerste weken van het nieuwe schooljaar krijgt groepsvorming daarbij extra aandacht.

Trefwoord

Trefwoord is een methode voor levensbeschouwelijk onderwijs. "Hoe ga je respectvol met elkaar om" is een belangrijk thema in de methode.

Omgaan met sociale media

We besteden aandacht aan verantwoord gebruik van sociale media.

Voorbeeldgedrag

Het team van de Dreefschool is zich ervan bewust dat voorbeeldgedrag belangrijk is. We benaderen elkaar op een positieve en respectvolle manier.

Tradities

Om verbinding en saamhorigheid binnen de school te creëren en in stand te houden, organiseert de Dreefschool per jaar meerdere activiteiten om dit te bevorderen. Denk hierbij aan de vossenjacht, de kerstviering in de Bavokerk, een sponsorloop en een eindejaarspicknick.

Signalering van pestgedrag

- Observaties leerkracht in de groep en/of tijdens kindgesprekken.
- Signalen vanuit ouders.
- Via vertrouwenspersoon.
- Iep sociaal-emotionele ontwikkeling leerlingvolgsysteem.
- Leerlingtevredenheidsonderzoek bovenbouw.
- Sociogram jaarlijks rond oktober/november.
- Cool down formulier.

Handelen bij pestgedrag

Stelling nemen als school

Duidelijk zijn; wij accepteren dit niet. En afspraken maken met de pester over het gewenste gedrag.

Cool down formulier

De pester vult het cool down formulier in na pestgedrag. Voor de vervolgstappen zie uitleg cool down formulier op pagina 3 van dit Protocol.

De hele groep

Gepeste, pester en groepsleden betrekken bij problematiek.

Rots en Water

De Rots en Watertraining kan worden geïntensiveerd. Er wordt terugverwezen naar het eerder geleerde.

Delen expertise

Leerkracht, intern begeleider en Rots en Waterspecialist gaan in gesprek. De verantwoordelijkheid wordt gedeeld en er wordt gezocht naar passende oplossingen.

Ouders

Een situatie waarbij pesten voorkomt is niet op te lossen zonder ouders.

Digitaal pesten

Als we op school geconfronteerd worden met digitaal pestgedrag dat buiten schooltijd plaatsvindt, informeren we ouders over dit gedrag. Hoewel we als school niet verantwoordelijk zijn voor gedrag dat zich buiten schooltijd afspeelt, heeft het gevolgen voor de gepeste leerling en zullen we het bespreekbaar maken in de groep.

Externe deskundigen

Soms is de expertise van school niet toereikend en is het nodig om externe deskundigen te raadplegen.

Procedure ongewenst gedrag

1. De leerkracht heeft maximaal twee keer een gesprek met de leerling (naar aanleiding van twee cool down formulieren). De leerkracht maakt met de leerling afspraken over het gewenste gedrag op het cool down formulier. Ouders worden op de hoogte gesteld doordat de leerling het formulier thuis bespreekt, laat ondertekenen en de volgende dag mee naar school neemt. IB wordt op de hoogte gesteld.
2. Bij een derde gesprek over ongewenst gedrag tussen leerkracht en leerling worden ouders en kind op school uitgenodigd voor een gesprek met leerkracht en IB. De gemaakte afspraken over het gewenste gedrag op het cool down formulier worden wederom besproken en desgewenst aangepast.
3. Als het ongewenste gedrag niet verandert, volgt er een gesprek met directeur, ouders en leerling, leerkracht en IB. De leerling krijgt tevens een rode kaart. Deze rode kaart houdt in dat de leerling een dagdeel niet in de groep aanwezig mag zijn. De leerling wordt opgevangen door directie.
4. De directeur organiseert direct na het volgende incident van ongewenst gedrag een overleg met ouder(s), leerkracht en IB. Daarin wordt het incident besproken en volgt de procedure van een time-out zoals vastgelegd in het Protocol, time-out, schorsen en verwijderen van 24 sept 2019 van TWijs.

Stappenplan ongewenst gedrag

Stap 1

Cool down formulier | Ouders tekenen | afspraken gewenst gedrag | IB

Stap 2

Cool down formulier | Ouders tekenen | afspraken gewenst gedrag | IB

Stap 3

Gesprek ll-lkr-ouders-IB | afspraken gewenst gedrag

Stap 4

Rode kaart | gesprek ll-ouders-lkr-directie-IB | dagdeel uit de groep

Stap 5

Time-out | gesprek directie-lkr-ouders-IB | protocol TWijs

Bijlage

Cool Down formulier

Het Cool-Down formulier gebruik je in de volgende situaties:

- Je wilt graag de leerling beter begrijpen en weten waar bepaald gedrag vandaan komt.
- Leerling vertoont (extreem) gedrag wat niet wenselijk is in de klas of buiten.
- Leerling vertoont met regelmaat onwenselijk gedrag.

Hoe ga je te werk:

- Tijdens het gesprek krijgt de leerling een leeg wit a4-papier.
- Tijdens het 'tekenen en praten' mag de leerling tekenen (de situatie of vrij tekenen).
- Het is belangrijk dat er geen waardeoordeel aan de tekening verbonden is.
- Wanneer jij voelt dat de leerling tijdens het tekenen niet open staat voor communicatie, is het belangrijk om dit niet te forceren. Laat de leerling dan zelfstandig het formulier invullen en kom er later op terug.
- Het is belangrijk dat de leerling zich gehoord en gezien voelt.
- Neem Rots en Water-taal mee in je gesprek.
- Na afloop krijgt de leerling het formulier mee. Belangrijk dat je er zelf een kopie van hebt voor in het dossier. De leerling laat het formulier ondertekenen door ouders en neemt het de volgende dag mee naar school.
- Na twee Cool-Down gesprekken worden ouders uitgenodigd voor een gesprek en IB op de hoogte gebracht. Er worden tijdens dit gesprek duidelijke afspraken gemaakt en consequenties besproken.

MAAK HIER
JE TEKENING

NAAM:

GROEP:

DATUM:

JUF/MEESTER:

Je mag eerst even afkoelen, door op het witte blaadje te tekenen. Je juf of meester zal tijdens het tekenen of daarna wat vragen aan je stellen over wat er gebeurd is.

- Hoe voel je je nu?

- Wat is er gebeurd, waar en met wie?

- Hoe heb jij gereageerd?

- Was dit meer een Rots of Water-actie?

• Wat leverde jouw Rots of Water-actie op?

Three horizontal lines for writing.

• Hoe zou je het de volgende keer aanpakken? (concreet maken)

Three horizontal lines for writing.

• Wat heb je ervan geleerd?

Three horizontal lines for writing.

• Wat heb je nog nodig van mij of van de school?

Three horizontal lines for writing.

Afsprakenkaart

Welk gedrag wil ik laten zien?
Hoe ga ik dat doen?

Three horizontal lines for writing.

Three horizontal lines for writing.

Three horizontal lines for writing.

Datum:

Handtekening leerling:

Protocol time-out, schorsen en verwijderen TWijs

Protocol time-out, schorsen, verwijderen

24-09-2019

Inhoudsopgave

1. Inleiding.....	3
2. Toepassing van maatregelen	4
3. Time-out.....	5
Omschrijving.....	5
Grond voor time-out	5
Toelichting.....	5
Procedure voor time-out.....	5
4. Schorsing van leerlingen.....	6
Omschrijving.....	6
Gronden voor schorsing	6
Toelichting	6
Procedure voor schorsing.....	6
5. Verwijdering van leerlingen van een school voor basisonderwijs.....	7
Omschrijving.....	7
Gronden voor verwijdering	7
Toelichting	7
Procedure voor verwijdering.....	7
Dossiervorming	8
6. Omgang met ouders die de rust van het onderwijsproces verstoren	9
Aanspreken op gedrag	9
Opstelling van de ouders.....	10
Verwijdering van een leerling op grond van gedrag/opstelling van ouders	10
Aanhoudend onaanvaardbaar gedrag	10
Aanhoudend niet meewerkende opstelling.....	10
Bijlage 1: Verslagformulier time-out, schorsing of verwijdering leerling	11
Bijlage 2: Modelbrief time-out leerling	12
Bijlage 3: Modelbrief schorsing leerling.....	13
Bijlage 4: Modelbrief voornemen tot verwijdering leerling.....	14
Bijlage 5: Modelbrief definitieve verwijdering leerling	15
Bijlage 6: Modelbrief ontzegging toegang ouders	16

1. Inleiding

Nederland kent een Leerplichtwet. De verplichting om te zorgen, dat jongeren als leerlingen van een school staan ingeschreven, begint op de eerste schooldag van de maand volgende op die waarin de jongeren de leeftijd van vijf jaar bereiken. Deze leerplicht eindigt op de achttiende verjaardag of wanneer er sprake is van behaalde startbekwaamheid in het beroepenveld. Vanuit dit oogpunt is in Nederland toelating regel en niet-toelating of verwijdering uitzondering. Kortom, een leerling mag in beginsel niet van onderwijs verstoken zijn.

Daarnaast hebben ouders in beginsel keuzevrijheid ten aanzien van de school voor hun kinderen. Deze keuze bepalen zij onder meer aan de hand van de pedagogische en didactische opvattingen van de school en de levensbeschouwelijke kleur van de school. De keuzevrijheid is grondwettelijk verankerd, evenals de vrijheid onderwijs aan te bieden. Juist daarom moet zorgvuldig met de schoolkeuze van ouders worden omgaan. Ook daarom is toelating regel, en wel toelating tot de school van keuze.

Toch kan het zo zijn dat het bevoegd gezag (directeur bestuurder/College van Bestuur) zich genoodzaakt ziet een leerling te schorsen en/of te verwijderen. Dit protocol is bedoeld om de procedure hierover inzichtelijk en transparant te maken en daarmee een bijdrage te leveren aan een juiste en zorgvuldige uitvoering. In de schoolgids zijn ook de aangepaste regels over schorsing en verwijdering te vinden.

Niet altijd is het het gedrag van de leerlingen zelf dat aanleiding geeft tot de uiterste maatregel van verwijdering. Ook het gedrag en/of opstelling van ouders¹ kan aanleiding zijn om als uiterste maatregel over te moeten gaan tot verwijdering van hun zoon of dochter. Omdat er nog een aantal maatregelen naar die ouders toe zijn die voorafgaand aan een eventuele verwijdering kunnen worden genomen om deze uiterste maatregel mogelijk te voorkomen, is een aparte paragraaf 06 gewijd aan een protocol met de procedure voor omgang met ouders met voor de school onaanvaardbaar gedrag of een onaanvaardbare opstelling.

De toelichting en de bijlagen maken onderdeel uit van het protocol time-out, schorsing en verwijdering van leerlingen en het onaanvaardbaar gedrag van ouders.

---

¹ Met ouders wordt in dit protocol ook verzorgers/verzorgenden bedoeld

2 Toepassing van maatregelen

De verwijdering, de schorsing en de time-out van een leerling zijn maatregelen die, afhankelijk van de aanleiding, het karakter van een ordemaatregel, een disciplinaire maatregel of een maatregel in het belang van het kind en/of de school kunnen hebben. Vaak gaat het om een combinatie van deze aspecten. Bij de toepassing van maatregelen worden de volgende algemene maatstaven in alle gevallen in acht genomen:

- consistente toepassing: gelijke gevallen worden gelijk behandeld. Op hetzelfde wangedrag moet dus dezelfde maatregel volgen, behalve indien sprake is van herhaald wangedrag. Bij herhaald wangedrag kan een zwaardere maatregel worden getroffen.
- evenredigheid: pas indien pedagogische maatregelen (maatregelen binnen de sfeer van de klas, zoals strafwerk, een briefje mee naar huis) geen effect (meer) hebben -dus als de school in handelingsverlegenheid komt-, kunnen bovenstaande maatregelen worden toegepast.
- Ook moet de maatregel qua aard, zwaarte en gevolgen evenredig zijn aan het gedrag dat tot de maatregel aanleiding geeft. Dit betekent ook dat moet worden afgewogen of in een concreet geval niet kan worden volstaan met een schriftelijke waarschuwing dat in een volgend geval een maatregel zal worden toegepast. Verder is het niet per definitie zo dat een eerste geval van wangedrag altijd tot de lichtste maatregel dient te leiden: het gedrag kan immers zo ernstig zijn dat een zwaardere maatregel getroffen wordt.
- 'Ne bis in idem' (niet twee keer voor hetzelfde): een leerling kan niet voor de tweede keer gestraft worden voor hetzelfde feit. Het is dus niet mogelijk een leerling eerst te straffen met een schriftelijke waarschuwing, en vervolgens daarna een schorsing op te leggen.

3. Time-out

Omschrijving

Van time-out is sprake wanneer de leerling één dag of korter het recht op deelname aan het onderwijs wordt ontzegd. Een time-out zal normaliter gedurende een schooldag worden opgelegd en gelden voor die desbetreffende schooldag. De leerling wordt de toegang tot de school ontzegd.

Grond voor time-out

Grond voor een time-out is ontoelaatbaar gedrag of een ernstig incident dat het in het belang van de leerling en/of de school noodzakelijk maakt dat de leerling voor de duur van maximaal één dag niet deelneemt aan de les en niet op school komt.

Toelichting

Criteria om over te gaan tot een time-out zijn:

- een leerling vertoont dermate (ontoelaatbaar) gedrag dat medeleerlingen en/of medewerkers zich op school niet meer veilig voelen omdat de leerling fysiek geweld gebruikt, pest, treitert, misbruik maakt van macht, bedreigt, chanteert, discrimineert, of aanwijzingen van leerkrachten en/of schooldirectie negeert;
- een leerling maakt zich schuldig aan vandalisme, vernielt of beschadigt zaken of vervuult deze zeer buitensporig.

Procedure voor time-out

1. Het bestuur² of de schooldirecteur namens³ het bestuur is bevoegd een time-out op te leggen aan een leerling. Indien de time-out door de schooldirecteur wordt opgelegd, wordt het bestuur hiervan schriftelijk in kennis gesteld.
2. De maximale duur van de time-out bedraagt één dag.
3. De ouders worden zo spoedig mogelijk van het opleggen van de time-out en de grond daarvoor gemotiveerd in kennis gesteld. De ouders dienen zo spoedig mogelijk nadien de zorg voor hun kind van de school over te nemen. Zolang de zorg over de leerling niet aan de ouders kan worden overgedragen, moet de school maatregelen nemen om passende zorg voor de leerling buiten de klas of buiten de school te realiseren. De school stelt de leerling in staat, bijvoorbeeld door het opgeven van huiswerk, te voorkomen dat deze een achterstand oploopt.
4. De schooldirecteur of het bestuur deelt het toepassen van de time-out en de grond daarvoor vervolgens schriftelijk aan de ouders mee. De brief wordt aangetekend met bericht van ontvangst en per gewone post verzonden en opgeborgen in het leerlingendossier.
5. De ouders worden uitgenodigd voor een gesprek, dat op korte termijn dient plaats te vinden (bij voorkeur dezelfde dag). Hierbij zijn de leerkracht en degene die de time-out opgelegd heeft aanwezig. Van het incident en het gesprek met de ouders wordt een verslag gemaakt (bijlage 1), dat 'voor gezien' getekend wordt door de ouders en in het leerlingendossier wordt opgeborgen.

---

² Onder bestuur wordt in dit protocol ook verstaan: College van Bestuur, directeur bestuurder

³ Zie voor wie hiertoe bevoegd is uw managementstatuut en pas het protocol hierop aan

4. Schorsing van leerlingen

Omschrijving

Van schorsing van een leerling is sprake wanneer de leerling tijdelijk – maximaal 1 week- het recht op deelname aan het onderwijs wordt ontzegd. Wanneer de ontzegging van de deelname aan het onderwijs maximaal één dag omvat, betreft het geen schorsing maar een time-out (zie paragraaf 03).

Gronden voor schorsing

- Ernstig wangedrag van de leerling, waardoor de leerling een ernstige bedreiging vormt van de orde, rust en/of veiligheid op school.
- Ernstig wangedrag van de ouder(s) van de leerling, waardoor de ouders een ernstige bedreiging vormen voor de orde, rust en/of veiligheid op school. Zie ook paragraaf 0.6
- Een andere grond die het in het belang van de school en/of de school dringend noodzakelijk maakt dat de leerling tijdelijk niet deelneemt aan de les of niet op school komt.

Toelichting

Ad 1. Hierbij kunt u denken, maar niet uitsluitend, aan herhaalde driftbuien of mishandeling van een medeleerling. Het kan hier gaan om een enkele actie, maar ook om een herhaalde actie of om een gedragspatroon.

Ad 2. Te denken valt bijvoorbeeld, maar niet uitsluitend, aan de bedreiging van medeleerling of een medewerker van de school.

Ad 3. Andere gronden kunnen zijn: gebruik van alcohol of drugs tijdens schooltijden, handel in drugs of in gestolen goederen, bezit van wapens of vuurwerk. herhaalde les-/ordeverstoring, wangedrag tegenover leerkrachten en/of medeleerlingen, diefstal, beroving, afpersing, bedreiging, geweldpleging.

Procedure voor schorsing

1. De schooldirecteur kan uitsluitend na overleg met het bestuur een leerling schorsen namens het bestuur. Daarnaast is het bestuur zelf tot schorsing bevoegd. Indien de schorsing door de schooldirecteur plaats heeft ontvangt het bestuur het schriftelijke schorsingsbesluit dat aan de ouders is gestuurd.
2. Het bestuur kan op grond van artikel 40c lid 1 WPO en artikel 40a lid 1 WEC een leerling voor langer dan 1 dag, doch maximaal een week met opgave van redenen (zie punt 5) schorsen.
3. Schorsing heeft pas plaats na overleg met de leerling, de ouders en de groepsleerkracht, tenzij het in het belang van de school en/of de leerling noodzakelijk is om de schorsing met onmiddellijke ingang te laten ingaan. In dat geval heeft het in de eerste zin genoemde overleg alsnog zo spoedig mogelijk plaats.
4. De Inspectie van het Onderwijs ontvangen een afschrift van de desbetreffende brief. Hierdoor wordt voldaan aan artikel 40c lid 3 WPO en artikel 40a lid 3 WEC.
5. In het besluit worden de redenen voor schorsing, de aanvang en de tijdsduur daarvan vermeld en eventuele andere genomen maatregelen. De school stelt de leerling in staat, bijvoorbeeld door het opgeven van huiswerk, te voorkomen dat deze een achterstand oploopt.

5. Verwijdering van leerlingen van een school voor basisonderwijs

Omschrijving

Nadat blijkt dat meerdere schorsingsmaatregelen niet het beoogde effect hebben, kan verwijdering als corrigerende strafmaatregel worden toegepast. Verwijdering kan ook worden toegepast als onmiddellijke maatregel naar aanleiding van een ernstige aangelegenheid.

Van verwijdering van een leerling is sprake wanneer het bestuur besluit een leerling de verdere toegang tot de school te ontzeggen.

Gronden voor verwijdering

- Ernstig wangedrag van de leerling, waardoor de leerling een ernstige bedreiging vormt van de orde, rust en/of veiligheid op school.
- Ernstig wangedrag van de ouder(s) van de leerling, waardoor de ouders een ernstige bedreiging vormen voor de orde, rust en/of veiligheid op school.
- Een onherstelbaar verstoorde relatie tussen school en leerling.
- Het niet in voldoende mate tegemoet kunnen komen aan de hulpvraag die de leerling stelt.

Toelichting

Ad 1. Te denken valt bijvoorbeeld, maar niet uitsluitend, aan herhaalde driftbuien of mishandeling van een medeleerling. Het kan hier gaan om een enkele actie, maar ook om een herhaalde actie of om een gedragspatroon.

Ad 2. Te denken valt bijvoorbeeld, maar niet uitsluitend, aan bedreiging van medeleerling of een medewerker van de school.

Ad 4. het bestuur zal dienen te onderzoeken of de leerling, in het belang van de leerling en de onbelemmerde voortgang van het onderwijs, nog langer op de school te handhaven is. Daarbij is een rapport van een onafhankelijke deskundige noodzakelijk.

Procedure voor verwijdering

Verwijdering van een leerling is een maatregel die het bestuur slechts in het uiterste geval en pas na zeer zorgvuldige afweging mag nemen. Bij de beslissing tot verwijdering moet volgens de wettelijk vastgestelde procedures worden gewerkt:

- 1 De schooldirecteur geeft schriftelijk een signaal af aan het bestuur dat een leerling niet langer op school is te handhaven.
- 2 In het geval tot verwijdering wordt overgegaan wegens handelingsverlegenheid omdat niet in de ondersteuningsbehoefte van de leerling kan worden voorzien, dan dient er altijd een volledig ontwikkelingsperspectief (OPP) in het leerlingdossier aanwezig te zijn waarmee daadwerkelijk is gewerkt. De handelingsverlegenheid dient namelijk onder meer te blijken uit dit OPP. Alleen in het geval dat een OPP niet kan worden opgesteld doordat de ouders hun medewerking niet geven (zoals onder 06 beschreven) kan uiteindelijk worden volstaan met een eenzijdig OPP waarvan de uitvoering door dit gebrek aan medewerking stopt.
- 3 Voordat het bestuur tot verwijdering van een leerling besluit⁴, hoort het zowel de betrokken groepsleerkracht als de ouders nadat het desbetreffende dossier doorgenomen is met de schooldirecteur. Indien het voornemen bestaat om de leerling gedurende de looptijd van de besluitvorming en het zoeken naar een andere school te schorsen, worden de ouders ook over dit voornemen gehoord. **NB. Uit een uitspraak van de rechter blijkt dat nooit langer dan een week geschorst kan worden. Gedurende de periode van een voornemen tot verwijdering kan dus niet langer dan maximaal een week worden geschorst.**

---

⁴Zie modelbrief 4 in de bijlage

4. De ouders ontvangen van het bestuur schriftelijk⁵ een gemotiveerd besluit tot verwijdering waarbij wordt gewezen op de mogelijkheid om binnen zes weken schriftelijk bezwaar te maken tegen het besluit. De brief wordt aangetekend met bericht van ontvangst en per gewone post verzonden.
5. De leerplichtambtenaar en de Inspectie van het Onderwijs ontvangen een afschrift van de desbetreffende brief.
6. Het bestuur meldt het besluit tot verwijdering van de leerling terstond, doch uiterlijk binnen zeven dagen aan de leerplichtambtenaar.
7. Indien ouders bezwaar maken hoort het bestuur hen over dit bezwaarschrift.
8. Het bestuur neemt binnen vier weken na ontvangst van het bezwaarschrift een besluit. Dit besluit wordt zowel per gewone post als aangetekend met bericht van ontvangst aan de ouders verzonden. Betreft het een school voor bijzonder onderwijs, dan worden de ouders erop gewezen dat de bestuursrechter niet bevoegd is, maar de civiele rechter. Betreft het een school voor openbaar onderwijs, dan worden de ouders gewezen op de mogelijkheid van beroep bij de bevoegde bestuursrechter.
9. Definitieve verwijdering heeft pas plaats nadat een andere school bereid is de leerling toe te laten. Onder "andere school" kan ook worden verstaan een school voor speciaal onderwijs, een school voor speciaal en voortgezet speciaal onderwijs of een instelling voor speciaal en voortgezet speciaal onderwijs. **Dit is een resultaatsverplichting.** Zonder de bereidheid van een andere school de leerling toe te laten kan niet verwijderd worden.
10. Van het besluit tot verwijdering wordt de onderwijsinspectie op de hoogte gesteld. In de wet is geen informatieplicht aan de onderwijsinspecteur vastgelegd. Uit het oogpunt van zorgvuldigheid is het wel aan te raden de inspecteur in kennis te stellen.

Dossiervorming

De schooldirecteur is verantwoordelijk voor het bijhouden van het dossier, waarin wordt opgenomen welke problemen zijn opgetreden, wat de school eraan gedaan heeft om deze op te lossen en om de verwijdering van de leerling te voorkomen. In het dossier bevindt zich - behoudens in het geval het daarmee beoogde doel daarmee niet (meer) bereikt kan worden - een afschrift van de schriftelijke waarschuwing van de school aan de (ouders van de) leerling waarbij gewezen wordt op mogelijke verwijdering als de aan de verwijdering ten grondslag liggende grond aanhoudt. Ook heeft de school afschriften van alle brieven die zijn aangegeven bij de procedure voor verwijdering.

---

⁵ Zie modelbrief 5 in de bijlage

6. Omgang met ouders die de rust van het onderwijsproces

verstoren

Soms kan het gedrag van de ouders verstorend werken op de goede relatie die tussen school en ouders behoort te bestaan om de eerste taak van een school te bereiken, namelijk het geven van goed onderwijs aan een leerling. Er behoort een gezonde wisselwerking te zijn tussen opvoeders en de leerkrachten met inachtneming van ieders rol ten opzichte van de leerling. Dit betekent overigens dat een gezonde kritische opstelling van ouders ten opzichte van het onderwijs dat hun kind ontvangt deze wisselwerking alleen maar ten goede kan komen. De school zet zich tot uiterste in om goed onderwijs te verzorgen, maar is daarbij niet onfeilbaar, zodat het meedenken van ouders in dezen alleen maar de kwaliteit doet verbeteren.

Er zijn diverse stappen aangewezen om te trachten te voorkomen dat geschillen met ouders ontaarden in conflicten waarbij het gedrag van ouders onaanvaardbaar wordt. Wat onder 02 over de toepassing van maatregelen is beschreven is ook van toepassing op deze procedure.

Aanspreken op gedrag

Indien zich een eerste incident met een ouder voordoet⁶ dan is het zaak dat door de directeur van de school – ook als deze het onderwerp van het incident is – gepoogd wordt om de ouder te kalmeren en met deze in een eerste gesprek te gaan en te wijzen op de regel dat ouders, leerlingen en personeel met respect met elkaar dienen om te gaan, en vervolgens de ouder te verzoeken alsnog op rustige wijze zijn klacht te vertellen en toe te lichten.

Afhankelijk van de ernst van het gedrag⁷ kan het gesprek worden gevolgd door een brief waarin duidelijk de omgangsnormen op de school worden uitgelegd en dat daarom dergelijk gedrag niet wordt getolereerd.

Wanneer desondanks dit storende gedrag van de ouder(s) zich herhaalt of zich voortzet⁸, dan dienen betrokken ouders nogmaals voor een gesprek te worden uitgenodigd door de directeur. In dit gesprek moet worden gewaarschuwd dat als zich nog één keer een incident voordoet dan zal worden overgegaan tot het ontzeggen van de toegang tot de school en haar terreinen. Dit gesprek wordt altijd schriftelijk bevestigd.

Wanneer het gedrag van de betrokken ouder(s) onaanvaardbaar blijft dient een derde gesprek plaats te vinden waarbij wordt medegedeeld dat de toegang tot school en terreinen met onmiddellijke ingang voor vijf weken wordt ontzegd, behoudens op uitdrukkelijke uitnodiging door de directeur. Deze ontzegging moet per aangetekende brief (met bericht van ontvangst) worden bevestigd waarin tevens een uitnodiging om in de laatste week van de ontzegging nog te overleggen, moet zijn opgenomen.

De school dient van deze ontzegging de wijkagent in te lichten. De school is immers niet bevoegd om bij overtreding van het toegangsverbod, de betrokken ouders zelf te verwijderen uit de school of van de terreinen. Dit is voorbehouden aan “de sterke arm” wegens lokaal-/terreinvredebreuk. De wijkagent kan eventueel proces-verbaal opmaken.

Mocht in de laatste week van de ontzegging het gesprek positief verlopen, dan kan de ontzegging door het bestuur worden opgeheven.

---

⁶ Bijvoorbeeld op niet mis te verstane toon 'verhaal' halen door een ouder bij een leerkracht

⁷ bijvoorbeeld met stemverheffing het 'verhaal' halen bij de juf in aanwezigheid van haar volledige klas, waarbij ook scheldwoorden vallen

⁸ Met irritant gedrag waarbij bijvoorbeeld de juf of meester demonstratief wordt genegeerd, er kwaad wordt gesproken over leerkrachten

Opstelling van de ouders

Wanneer er sprake is van een leerling met ondersteuningsbehoefte is de medewerking van ouders op velerlei terreinen noodzakelijk. Te denken valt aan het toestemming geven voor nadere onderzoeken naar factoren in de leerling die het leerproces teveel belemmeren, cognitief en/of sociaal.

Wanneer ouders niet willen meewerken aan noodzakelijke onderzoeken, is een indringend gesprek met deze ouders in het bijzijn van de intern begeleider en de leerkracht noodzakelijk om hen er van te overtuigen dat zonder hun medewerking de school niet het vereiste goede (passende) onderwijs aan de leerling kan geven. Waarschijnlijk zal het niet bij één gesprek blijven om de medewerking van de ouders te verkrijgen. In het belang van de leerling moet de school zich tot het uiterste inspannen om in overleg tot de juiste onderzoeken en ondersteuning te komen.

Verwijdering van een leerling op grond van gedrag/opstelling van ouders

Het gedrag van de ouders kan op twee manieren een grond vormen voor verwijdering van een leerling.

Aanhoudend onaanvaardbaar gedrag

De school is zich ervan bewust dat een leerling niet verantwoordelijk is voor het gedrag van zijn ouders. Dit betekent dat als het met de leerling op school niet slecht gaat het eigenlijk niet verantwoord is om de leerling te verwijderen. Deze mag als het even kan niet de dupe worden van het bedrag van zijn ouders. Alleen als het (wan)gedrag van zijn ouders blijft aanhouden zal de school niet anders kunnen dan de leerling te verwijderen nadat een nieuwe school bereid is gevonden de leerling toe te laten.

Aanhoudend niet meewerkende opstelling

Wanneer uit het leerlingdossier blijkt dat de school zich tot het uiterste heeft ingespannen om de medewerking van de ouders te verkrijgen, en het evident is dat zonder deze medewerking de school in een situatie van handelingsverlegenheid is gekomen – er kan bijvoorbeeld hierdoor geen goed ontwikkelingsperspectief worden opgesteld- dan is verwijdering, nadat er een andere school is gevonden die bereid is de leerling toe te laten, aan de orde.

Het bestuur heeft het protocol time-out, schorsen, verwijderen en onaanvaardbaar gedrag ouders vastgesteld op

nadat de (G)MR positief heeft geadviseerd op

Bijlage 1: Verslagformulier time-out, schorsing of verwijdering

leerling

Datum incident: _____

Naam leerling: _____ (geboortedatum: _____)

Naam leerkracht: _____

Het betreft ongewenst gedrag tijdens ☐ Lesuren ☐ Vrije situatie - plein / - elders	Het betreft ongewenst gedrag ten aanzien van ☐ Leerkracht ☐ Medeleerlingen ☐ Anderen t.w.
---	--

Korte omschrijving van het incident:

Ouders/verzorgers op de hoogte gesteld d.m.v. ☐ Huisbezoek ☐ Telefonisch contact	De volgende maatregel is genomen: ☐ Time-out ☐ Schorsing ☐ In gang zetten van het protocol tot verwijdering
--	--

Datum en tijd: _____ Gesproken met: _____

Datum gesprek ouders/verzorgers en de school: _____

(Zie verder verslag van het gesprek)

Afspraken tussen ouders/verzorgers en de school:

Handtekening ouders, voor gezien:

Bijlage 2: Modelbrief time-out leerling

Let op: in verband met een mogelijk (juridisch) vervolgtraject concept-brief altijd vooraf voorleggen aan XXX⁹

<<Op briefpapier van de school>>

Aangetekend met bericht van ontvangst en per gewone post verzenden

Aan de ouders/verzorgers van .....

Geachte ouders/verzorgers,

In vervolg op het gesprek dat wij met u hebben gevoerd op..... <datum> en na overleg met de groepsleerkracht.....<naam leerkracht> delen wij u hierbij mede dat met betrekking tot uw zoon/ dochter.....<naam leerling> op.....<dag en datum> besloten is tot de maatregel time-out. Gedurende deze time-out ontzeggen wij ..... <naam leerling> de toegang tot de school.

De reden(en) van deze time-out is/ zijn:

De genomen maatregelen met het oog op de time-out zijn:. (denk aan het meegeven huiswerkopdrachten etc.).

Hoogachtend,
namens het bestuur van XXX

.....
Directeur

iaa het bestuur

---

⁹ Aan degene die hiertoe door het bestuur is aangewezen

Bijlage 3: Modelbrief schorsing leerling

Let op: in verband met een mogelijk (juridisch) vervolgtraject concept-brief altijd vooraf voorleggen aan XXX¹⁰

<<Op briefpapier van de school>>

Aangetekend met bericht van ontvangst en per gewone post verzenden

Aan de ouders/verzorgers van .....

Geachte ouders/verzorgers,

In vervolg op het gesprek dat wij met u hebben gevoerd op ... <datum> en na overleg met de groepsleerkracht.....<naam leerkracht> delen wij u hierbij mede dat uw zoon/ dochter.....<naam leerling> met ingang van .....<datum> tot uiterlijk .....<datum> is geschorst. Gedurende deze schorsing ontzeggen wij. .... <naam leerling> de toegang tot de school.

De reden(en) die ten grondslag liggen aan deze schorsing is/ zijn:.....

De genomen maatregelen met het oog op de schorsing zijn: (denk aan het meegeven huiswerkopdrachten etc.).

Hoogachtend,
namens het bestuur van XXX

.....
Directeur

In afschrift aan:

- het bestuur
- onderwijsinspectie

---

¹⁰ Aan degene die hiertoe door het bestuur is aangewezen

Bijlage 4: Modelbrief voornemen tot verwijdering leerling

Let op: in verband met een mogelijk (juridisch) vervoltraject concept-brief altijd vooraf voorleggen aan XXX¹¹

<<Op briefpapier van >>

Aangetekend met bericht van ontvangst en per gewone post verzenden

Aan de ouders/verzorgers van .....

Geachte ouders/verzorgers,

In vervolg op het gesprek dat wij met u hebben gevoerd op..... (datum) en na overleg met de groepsleerkracht.....<naam leerkracht> delen wij u hierbij mede dat wij voornemens zijn uw zoon/dochter...<naam leerling> met ingang van .....<datum op grond van artikel 40 van de Wet op het Primair Onderwijs/ Wet op de Expertisecentra te verwijderen van school.

Uw kind zal definitief worden verwijderd zodra het bestuur een andere school bereid heeft gevonden uw kind toe te laten.

Tegen dit besluit¹² kunt u binnen drie weken na ontvangst van dit besluit schriftelijk laten weten wat u ervan vindt. U kunt uw zienswijze richten aan:

Onderwijsstichting
T.a.v. het bestuur
XXX

Voordat het bestuur een besluit neemt over uw zienswijze zult u worden gehoord. Het bestuur beslist zo spoedig mogelijk na ontvangst van uw zienswijze.

Uw zienswijze dient het volgende te bevatten:

- omschrijving van het besluit
- uw reactie op het voorgenomen besluit
- uw naam, adresgegevens en handtekening

Hoogachtend,
Namens het bestuur,

.....
Voorzitter

In afschrift aan:

- schooldirectie

---

¹¹ Aan degene die hiertoe door het bestuur is aangewezen

¹² Niet wettelijk verplicht, maar geadviseerd

Bijlage 5: Modelbrief definitieve verwijdering leerling

Let op: in verband met een mogelijk (juridisch) vervoltraject concept-brief altijd vooraf voorleggen aan XXX¹³

<<Op briefpapier van >>

Aangetekend met bericht van ontvangst en per gewone post verzenden

Aan de ouders/verzorgers van .....

Geachte ouders/verzorgers,

In vervolg op het gesprek dat wij met u hebben gevoerd op..... <datum> en na overleg met de groepsleerkracht .....<datum> en onze brief d.d ..... <datum brief voornemen tot verwijdering> delen wij u hierbij mede dat uw zoon/dochter met ingang van op grond van artikel 40 van de Wet op het Primair Onderwijs/ Wet op de Expertisecentra definitief zal worden verwijderd van school.

Wij hebben inmiddels school XXX bereid gevonden uw kind toe te laten (zie bijlage 1 brief van de desbetreffende school).

De reden(-en) die ten grondslag liggen aan deze definitieve verwijdering zijn:.....

De genomen maatregelen met het oog op de verwijdering zijn: . (denk aan het meegeven huiswerkopdrachten etc).

Tegen dit besluit kunt u op grond van artikel 63 lid 3 van de Wet op het Primair onderwijs/ artikel 61 lid 3 van de Wet op de Expertisecentra binnen zes weken na ontvangst van dit besluit schriftelijk bezwaar maken. U kunt dit bezwaar richten aan:

XXX
T.a.v. het bestuur
XXX

Voordat het bestuur een besluit neemt aangaande uw bezwaar zult u worden gehoord. Het bestuur beslist binnen 4 weken na ontvangst van uw bezwaarschrift.

Dit bezwaar dient het volgende te bevatten: omschrijving van het besluit, gronden van het bezwaar en het bezwaarschrift dient te zijn voorzien van uw naam, adresgegevens en handtekening

Tegen dit besluit kunt u ook bezwaar maken bij de geschillencommissie passend onderwijs (GPO) (= zie www.onderwijsgeschillen.nl en informatie voor bestuurders https://onderwijsgeschillen.nl/sites/default/files/passend%20onderwijs/Informatiefolder%20GPO%20sc_holen.pdf)

---

¹³ Aan degene die hiertoe door het bestuur is aangewezen

Hoogachtend,
namens het
bestuur,

.....
..... Voorzitter

In afschrift aan:

- schooldirectie
- leerplichtambtenaar
- onderwijsinspectie

Bijlage 6: Modelbrief ontzegging toegang ouders

Aangetekend met bericht van ontvangst en per gewone post

Aan de ouders/verzorgers van .....

Geachte ouders/verzorgers,

Per brief van <datum> heeft ondergetekende als directeur van ....(naam school) een aantal afspraken met u vast gelegd over de wijze waarop <naam school>, de school van uw zoon/dochter en u met elkaar zullen communiceren.

Deze afspraken betroffen – kortweg gezegd – de omstandigheid dat u (voorbeeld: met respect met en over de medewerkers van de school zult spreken, leerlingen van de school op het schoolplein en binnen de school niet aan zult spreken op hun gedrag, vertrouwen stelt in de wijze waarop de school voor ..... het onderwijs verzorgt en zich zult houden aan formeel vastgestelde schoolspecifieke afspraken). <samenvatting gemaakte afspraken>

De laatste maanden hebben zich diverse incidenten voorgedaan waarbij u zich niet aan de gemaakte afspraken heeft gehouden. <opsomming van incidenten>

In vele contacten van u met de school bent u meer dan bedreigend over gekomen.

Op <datum> bent u de school binnengekomen en heeft u eerst (voorbeeld: verbaal en vervolgens fysiek de directeur en een leerkracht bedreigd. Nadat de directeur u had gewezen op de gemaakte afspraken heeft zij/hij u gesommeerd om de school te verlaten) <weergave incident>

Deze gebeurtenis vormde de welbekende druppel die de emmer doet overlopen. Naar aanleiding van deze gebeurtenis zien de directeur van <naam school>k en de algemeen directeur/bestuurder/ het bestuur van <naam schoolvereniging/stichting> zich genoodzaakt te besluiten tot de volgende maatregel.

U wordt de toegang tot <naam school> te <plaats vestiging school> en de daartoe behorende omliggende terreinen tot nader order ontzegd. Bij overtreding van dit verbod zult u met behulp van de wijkagent worden verwijderd. Deze is over deze ontzegging ingelicht.

Ook wordt aan u tot nader order een contactverbod opgelegd met medewerkers van de school, zowel per telefoon, post, fax als per e-mail. Dit verbod geldt niet voor de algemeen gangbare korte mededelingen betreffende <naam leerling> die niet kunnen wachten en nodig zijn voor een goede voortgang van het onderwijs zoals ziekmelding en lichamelijke belemmeringen om aan bepaalde lessen volledig mee te doen.

De school zal telkens wanneer dit voor het onderwijs aan <naam leerling> noodzakelijk is u apart uitnodigen om dit te komen bespreken.

In de week van <datum in laatste week ontzegging> zullen wij met u bespreken of het mogelijk is bovenstaande verboden op enigerlei wijze te versoepelen.

Hoogachtend,
Namens het
bestuur,
voorzitter